Jalgajate liiklemine linnasüdames 18. XI. 1922.

Ilma seis: õhurõhumine madal (keskm. 735 mm), temperatuur on varahommikul veel üle nulli (+ 0,9° C.), langeb järjest (k. 7. paigu — 1,9° C.), tõuseb keskpäeval veidi (— 0.2°-ni C.), langeb siis edasi ja on öösi — 3,9° C. Kogu päev katab taevast kihtpilvestik (*St, CiSt, StCu*, mis kord tihedam, kord hõredam, nii et k. 10 paigu isegi päike paistab, olgugi nõrgalt ja lühikest aega. Ohtuks muutub ilm üsna selgeks, kuid siiski on taeval paiguti õrnu *stratus*-pilvi, millest veidi lund sajab. Tuul on varahommikul suljuv (5 m/sek.) edelast, raugeb järjest kuni k. 7-ni (1,9 m/sek.), edasi puhub tüün läänetuul ja pöördub õhtul loodesse. Üldiselt on ilm külm ja niiske (keskm. suht. niiskus 93%).

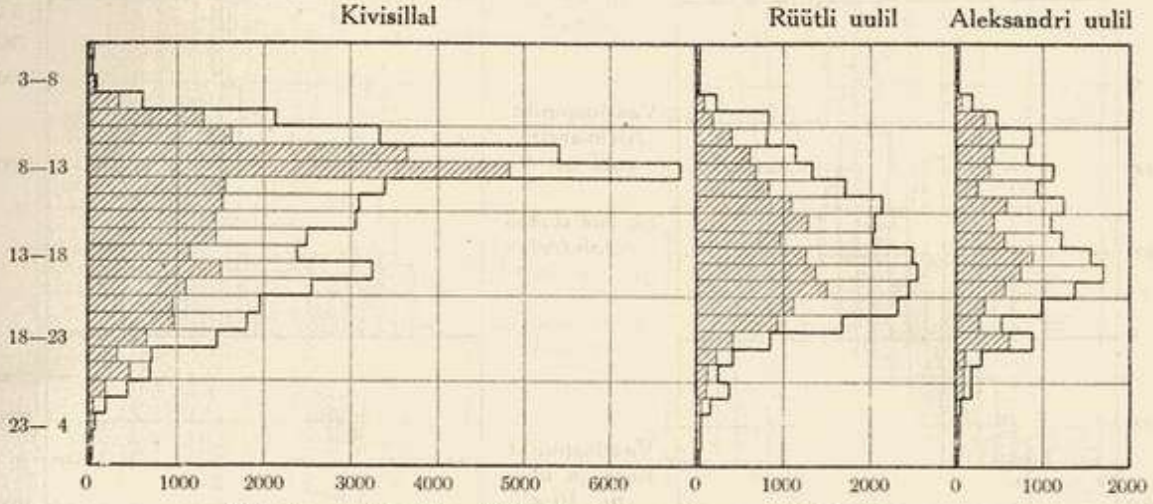

133. joon. Jalgajate liiklemine linnasüdames 18. XI. 1922.
La circulation des piétons dans le centre de la ville au 18. XI. 1922.

Kivisilla peamiselt keskhageva tendentsiga varasem maksimum, eriti k. 9 ja 11 vahemikus, on erikordselt hästi markeeritud, samuti Treffneri gümnaasiumi mõju Rüütli uulil k. 7—8 ja k. 13—14. Rüütli ja Aleksandri äri-uulil on maksimum mõlemail enne äriaja lõppu.

Esimene neist ühtib turuliiklemisega kitsamas mõttes. See algab pinnavallaliste kauplejate kogunemisega turuväljale k. 7—8 (suvel k. 6-est peale) ja turuostjate suurim koondumine sünnib enamasti k. 9 ja 11 vahel. City pinnapaigaliste äride külastamise teine raskuspunkt ostjate poolt on peale lõunat: k. 1—4 (13—16). Kõigis neis turuliiklemisis prevaleerub radiaalne suund.

Veel on eraldatavad viiteliiklemised ja nimelt: külastamis-, nautimis- ja jalutlemisliiklemine. Külastusliiklemine tuleb toime kahe elukoha vahel. Ta hulk on eelmisiga võrreldes väike, aeg — peale lõunat, suund valdavalt tangentsiaalne. Suurem on juba nautimis- ja jalutlemisliiklemine. Kuna teatrid, kinod, kohvikute, restoranide *five o'clock tea dancing* jne. asuvad linnasüdames või selle lähedal, siis on selle liiklemise suund radiaalne ja vältus õhtupoolikust kesköönini [1]). Seetõttu on peamiseks jalutlemisalaks mitte üksi puissõõr, vaid ka Suur Riste. Üldse on jalutlemisliiklemine tähelepandav ja ulatub ka linna perifeerseisse pargesse (Tähtvere, Ropka, Raadi). Nende ja korterla suhtelise asendi poolest on ta valdavalt radiaalne ja kuulub ajalt töövabasse päevaossa, s. o. pühapäeviti ja õhtuti peale k. 5—6. Erineb teistest liiklemisvormest tempo ja ilme poolest: Linnasüdame uulile ja jalutlemisalale ei usaldu elanik igas rõivas. Uulile astub ta sellena, kellena ta tahab nähtav olla, ja on tihti õnnelik, kui ta väärtust moeriiete järele hinnatakse. Uul kasvatab inimest liigutusile, kõnnakule ja ilusaile

1) Õhtul, pimeda kamul, siis säravad elektrireklaamina Küüni uulil, Kivisilla taga „Illusiooni", Raekoja taga „Centrali", Küütri uulil „Ateena" ja Aleksandri uulil „Apollo" valgusest raamitud kinokuulutused ning Suure Ristme kirevad valgustatud äriaknad. See on linnaline fototaksis — (Schaufensterverkehr) ja nautimisliiklemist. ta peab jalutlejaid ligi tõmbama — soodustama vaateakna-

Tartu, lk. 309